

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Anayasamızın 98. maddesi, TBMM İçtüzüğü'nün 96. ve 99. maddeleri uyarınca T.C. Hazine ve Maliye Bakanı Sayın Mehmet ŞİMŞEK tarafından yazılı olarak yanıtlanması için gereğini saygılarımla arz ederim.

Özgür KARABAT
İstanbul Milletvekili

Türkiye'de yerel yönetimler, artan nüfus, kentleşme sorunları ve ekonomik maliyetler karşısında kısıtlı gelir kaynaklarıyla hizmet üretmeye çalışmaktadır. 2026 yılı bütçe hazırlık süreci kapsamında Plan ve Bütçe Komisyonu'nda kabul edilen yeni mali düzenleme, belediyelerin genel aydınlatma giderlerinden aldığı payın üç katına kadar artırılmasının önünü açmıştır.

Bu düzenleme, ilk bakışta merkezi bütçe üzerindeki yükü hafifletiyor gibi görünse de aslında "mali yerelleşme" ilkesine aykırı bir yük aktarımıdır. Aydınlatma hizmeti, modern bir kent yaşamının en temel ve zorunlu hizmet kalemlerinden biridir. Bu maliyetin yerel yönetimlere devredilmesi, belediyelerin öz gelirlerini yatırım ve sosyal yardımlar yerine enerji şirketlerine aktarılan birer "kaynak transferi" aracına dönüştürecektir.

Özellikle sanayi geliri düşük, nüfus yoğunluğu yüksek veya geniş coğrafi alana yayılan belediyelerde, bu ek mali yük; altyapı projelerinin durmasına, sosyal kreşlerin, aşevlerinin ve ulaşım sübvansiyonlarının kesintiye uğramasına neden olacaktır. Bu durum, anayasal bir hak olan hizmette eşitlik ilkesini zedeleyerek, zengin ve fakir belediyeler arasındaki uçurumu derinleştirecek yapısal bir risk teşkil etmektedir.

Buna göre;

1. Bu düzenlemenin bir mali analizi yapılmış mıdır? Yapıldıysa, 2026 yılında bu düzenleme sonucunda 81 ildeki belediyelere binecek toplam ek maliyetin TL cinsinden karşılığı ne kadar tahmin edilmektedir? Bu rakamın belediyelerin toplam yatırım bütçesine oranı nasıl öngörülmektedir?

2. Kamu hizmeti niteliğindeki genel aydınlatma giderlerinin finansman yükünün, merkezi yönetimden yerel yönetimlere kaydırılmasının temel iktisadi ve idari gerekçesi nedir?
3. Bu düzenleme ile enerji dağıtım şirketlerinin tahsilat süreçlerini güvence altına alma hedefi mi gözetilmiştir?
4. Bu mali artışın, özellikle dezavantajlı gruplara yönelik sosyal hizmet bütçelerinde yaratacağı daralmaya dair bir "Sosyal Etki Analizi" yapılmış mıdır? Yapıldıysa, hangi hizmet kalemlerinde kısıntı beklenmektedir?
5. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nın 2026 bütçe projeksiyonunda, bu düzenleme sayesinde elde edilecek tasarrufun miktarı ne kadardır? Bu tasarrufun, yerel yönetimlerin borç stokuna etkisi hesaplanmış mıdır?
6. Vergi gelirlerinden payı düşük olan veya borç yükü altında bulunan belediyeler için bu ek maliyeti kompanse edecek bir "denkleştirme ödeneği" veya "pozitif ayrımcılık" mekanizması planlanmakta mıdır?
7. Belediyelere yüklenen bu maliyet artışına paralel olarak, yerel yönetimlerin kendi enerji üretim tesislerini (Güneş Enerji Santralleri vb.) kurmaları için teşvik edici veya hibe temelli bir destek paketi sunulacak mıdır?